



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích projednal ve veřejném zasedání konaném dne 2. dubna 2014 v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Milana Špryňara a soudců JUDr. Davida Čejky a JUDr. Šárky Pfeiferové **odvolání obžalované** [redacted] (dříve [redacted]), nar. [redacted] v [redacted], trvale bytem [redacted] čp. [redacted], okr. [redacted], proti rozsudku Okresního soudu v Havlíčkově Brodě ze dne 28. ledna 2014, č.j. 1T 188/2012-304, a rozhodl takto:

I.

*Z podnětu odvolání poškozeného [redacted] se napadený rozsudek podle § 258 odst. 1 písm. f), odst. 2 tr. řádu **zrušuje** ve výroku o náhradě škody a podle § 259 odst. 3 tr. řádu se nově rozhoduje tak, že poškozený [redacted], nar. [redacted], bytem [redacted] čp. [redacted], se podle § 229 odst. 1 tr. řádu odkazuje se svým nárokem na náhradu nemajetkové újmy na řízení ve věcech občanskoprávních.*

*II. Odvolání obžalované se podle § 256 tr. řádu **z a m í t á**.*

O d ů v o d n ě n í :

Napadeným rozsudkem byla obžalovaná odsouzena pro přečin pomluvy podle § 184 odst. 1, odst. 2 tr. zákoníku, za což jí byl uložen trest odnětí svobody v trvání šesti měsíců, jehož výkon byl podmíněně odložen na zkušební dobu v délce jednoho roku. Poškozený [REDAKCE] byl se svým nárokem na náhradu škody odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních.

Dle skutkových zjištění okresního soudu se uvedeného jednání dopustila tím, že v přesně nezjištěné době bezprostředně před [REDAKCE] 2012 sepsala a předala k otištění v regionálních novinách - čtrnáctidenníku [REDAKCE] článek, který pak v uvedených novinách byl v původním znění bez korektury otištěn ve vydání novin dne [REDAKCE] 2012, číslo [REDAKCE], na straně [REDAKCE], s názvem „Jak ze zdravých lidí dělají blázny“, v němž při uvedení svých osobních údajů (plného jména a data narození) a zveřejnění své fotografie varuje všechny osoby a hlavně ženy, které by měly mít s tímto mužem děti, před mužem, se kterým od roku 2005 žila v rodinném domě v obci [REDAKCE], který ji a dceru asi šest let týral se záměrem z ní za pomoci úřadů udělat nesvéprávnou osobu, blázna, či na ni nalíčit past pro možnost jejího trestního stíhání, a to za účelem získání dcery do své péče a domožení se přístupu k jejímu majetku; a to s vědomím rozporu těchto informací se skutečností a s vědomím, že veřejnost v obci [REDAKCE] a blízkém okolí podle obsahu článku identifikuje v tomto muži [REDAKCE], nar. [REDAKCE], trvale bytem [REDAKCE], přičemž tyto nepravdivé informace mohly vést ke ztrátě dobré pověsti [REDAKCE] v bydlišti a narušení jeho vztahů s rodinou, zejména s nezletilou dcerou [REDAKCE], nar. [REDAKCE], v době probíhajícího soudního řízení o návrhu obžalované zákazu styku [REDAKCE] s dcerou a návrhu [REDAKCE] na změnu výchovy nezletilé, když v důsledku uveřejnění tohoto článku měl poškozený ztíženou možnost najít si zaměstnání.

Proti tomuto rozsudku podala včas odvolání obžalovaná, a to do výroku o vině i do výroku o trestu. Podle jejího názoru okresní soud dospěl k nesprávnému závěru, neboť svým jednáním nemohla naplnit skutkovou podstatu žalovaného přečinu pomluvy. Vychází z toho, že podmínkou odpovědnosti za daný trestný čin je prokázání, že byl sdělen nepravdivý údaj schopný značnou měrou ohrožit vážnost jiného u spoluobčanů, poškodit jej v zaměstnání, narušit jeho rodinné vztahy nebo mu způsobit jinou vážnou újmu. V průběhu řízení bylo prokázáno, že poškozený byl v roce 2011 pravomocně odsouzen za úmyslné protiprávní jednání vůči jejímu majetku a informace, které o něm uvedla, tak považuje za v zásadě pravdivé a varování uvedené v článku za důvodné. Soud nepřihlédl k tomu, že osoby, které poškozeného v článku identifikovaly, údajům v článku zásadně nevěřily. Poškozený o zaměstnání přišel ještě před uveřejněním článku a poté byl schopen si nalézt jiné zaměstnání, byl schopen si najít i přítelkyni a je tedy zřejmé, že sdělené skutečnosti jej nepoškodily v zaměstnání ani v jiných vztazích. Podle jejího přesvědčení nebyla poškozenému sdělenou informací způsobena ani jiná závažná újma. V průběhu řízení nebylo prokázáno, že by onkologicky onemocněl díky jejímu jednání, ale léčbu

absolvoval již dříve a článek nebyl příčinou, která tuto léčbu vyvolala. Jak plyne ze závěrů znaleckého posudku MUDr. Bysse, tak obžalovaná má svoji pravdu, za kterou bojuje. V okamžiku uveřejnění článku byla přesvědčena o pravdivosti informací tam uvedených a jejím úmyslem nebylo zveřejnění nepravdivých informací. Proto navrhla, aby byl napadený rozsudek zrušen a ona byla obžaloby zproštěna.

Odvolání pak svým podáním doplnila sama obžalovaná, ve kterém v podstatě zopakovala svou obhajobu z řízení přípravného i z řízení před soudem a vyslovila nesouhlas odvoláním, které podal poškozený. Popsala znovu soužití s obžalovaným, popsala finanční situaci v průběhu soužití a uzavřela, že nedošlo k porušení dobré pověsti a cti člověka, neboť poškozený na ní činil násilí a snaží se z ní za pomoci vícero lidí udělat blázna.

Proti rozsudku podal odvolání i poškozený [REDAKCE], ve kterém vyslovil nesouhlas s tím, že byl odkázán na občanskoprávní řízení. Podotkl, že u nemajetkové újmy se nárok nedokládá a soudkyně tak měla o nemajetkové újmě rozhodnout alespoň nějakou menší částkou než 300.000,- Kč, ale nebyl důvod, aby jej s celým nárokem odkazovala na řízení občanskoprávní.

Krajský soud ve věci nařídil veřejné zasedání na den 2.4.2014 ve 13.00 hod. a k tomuto veřejnému zasedání předvolal i obžalovanou. Ta si ve dvou případech zásilky nepřevzala, avšak v jednom případě jí byla zásilka uložena na poště dne 11.3.2014 a posléze dne 24.3.2014 jí byla vhozena do domovní schránky, přičemž ve smyslu ustanovení § 64 odst. 4 tr. řádu tak nastaly účinky doručení desátým dnem od uložení zásilky na poště, tedy dnem 21.3.2014. Obžalovaná sama pak zaslala krajskému soudu oznámení datované dnem 27.3.2014 o zrušení termínu jednání jednacího čísla 14 To 50/2014-347 nařízeného na den 2.4.2013 ve 13.00 hod. s tím, že důvodem zrušení termínu je to, že se nemůže dostavit. Současně navrhla, aby veřejné zasedání bylo odročeno až na 20.11.2014 s tím, že dřívější ani pozdější termín není možný. Dále vyslovila nesouhlas s tím, aby jednání probíhalo v její nepřítomnosti. Uvedené podání bylo doručeno krajskému soudu dne 28.3.2014.

Obžalované bylo emailem sděleno, že její žádost o odročení veřejného zasedání nebude ze strany krajského soudu akceptována, neboť její omluvu nelze považovat za řádnou omluvu, když neuvedla žádný konkrétní důvod, který by jí v účasti u veřejného zasedání bránil a kromě toho svou žádost ani žádným písemným dokladem nedoložila. Na to reagovala obžalovaná dalším přípisem, v němž znovu poukazuje na zrušení termínu veřejného zasedání z její strany a dále zaslala i přípis, jímž zbavuje právní moci (plné moci od státu přidělené) obhájce pana Ondřeje Mála z advokátní kanceláře v Havlíčkově Brodě.

Krajský soud posoudil podání obžalované, zejména její žádost o odročení veřejného zasedání a o zbavení plné moci obhájce a dospěl k závěru, že daným žádostem vyhovět nelze. Jak již bylo konstatováno shora, tak obžalovaná o termínu konání veřejného zasedání věděla s dostatečným časovým předstihem a i když požádala o zrušení termínu, resp. tento sama zrušila, toto nebylo ze strany krajského

soudu akceptováno, o čemž byla emailem vyrozuměna s tím, že pokud se nedostaví, bude jednáno v její nepřítomnosti. Omluvu obžalované, která uvedla toliko, že se nemůže dostavit, aniž by blíže konkretizovala nějaké důvody, které jí v účasti u veřejného zasedání brání, nebylo možné akceptovat jako řádnou omluvu a nepochybně se jedná ze strany obžalované o pouhé obstrukce ve snaze oddálit rozhodnutí soudu, byť si odvolání podala sama. O tom svědčí i jí navržený termín pro odročení veřejného zasedání až na listopad 2014, opět bez uvedení jediného konkrétního důvodu. Navíc obžalovaná krajskému soudu ani nijak nedoložila nutnost odročení veřejného zasedání (např. lékařskou zprávou, že není schopna se ze zdravotních důvodů jednání účastnit, apod.). Krajský soud proto její žádost neakceptoval, omluvu považoval na neodůvodněnou a nedoloženou a z toho důvodu konal veřejné zasedání v nepřítomnosti obžalované. Poškozený se z účasti na veřejném zasedání omluvil.

Stejně tak krajský soud nepovažoval za opodstatněnou její žádost o zbavení (zrušení) plné moci pro advokáta. Předně je třeba poznamenat, že si obhájce obžalovaná nezvolila sama na plnou moc, ale byl jí státem ustanoven z úřední moci, proto jej nemůže zbavovat plné moci, kterou mu neudělila. Opět pak neuvedla jediný konkrétní důvod, který by vůči postupu obhájce měla, aby jej mohl krajský soud posoudit, a kromě toho si ani nezvolila na plnou moc jiného obhájce, pokud měla nějaké výhrady k činnosti ustanoveného obhájce. Vzhledem ke shora uvedenému nebyly shledány žádné zákonné důvody pro změnu v osobě obhájce.

Krajský soud z podnětu podaného odvolání ve smyslu ustanovení § 254 odst. 1 tr. řádu přezkoumal zákonnost a odůvodněnost těch výroků napadeného rozsudku, proti nimž bylo podáno odvolání, jakož i správnost postupu řízení, jež jeho vydání předcházelo, a to z hlediska vytýkaných vad a dospěl k závěru, že odvolání obžalované ani poškozeného nejsou důvodná, pouze u poškozené ryze z formálních důvodů změnil krajský soud formulaci použitého výroku o odkázání poškozeného na řízení ve věcech občanskoprávních.

Napadený rozsudek vzešel z řízení, v němž bylo postupováno podle trestního řádu a v němž nedošlo k žádným podstatným vadám, zejména pokud by mohly mít vliv na objasnění věci nebo na možnost uplatnění práva obhajoby. V takto provedeném řízení okresní soud vykonal řadu důkazů nutných pro zjištění skutkového stavu věci, přičemž tyto důkazy zhodnotil jednotlivě i ve vzájemných souvislostech, nicméně pouze formálně pochybil, pokud při rozhodování o nároku poškozeného použil při formulaci obrát, že jej odkazuje s nárokem na náhradu škody na občanskoprávní řízení, když poškozený uplatnil nárok na nemajetkovou újmu, proto měl být správně odkázán s nárokem na náhradu nemajetkové újmy a nikoliv s nárokem na náhradu škody na občanskoprávní řízení. Toto drobné formulační pochybení okresního soudu proto napravil krajský soud novým výrokem.

Skutková zjištění soudu prvního stupně jsou správná a mají oporu v provedeném dokazování. Krajský soud se zcela ztotožnil se závěry okresního

soudu a proto na jeho pečlivé, podrobné a přesvědčivé odůvodnění pro stručnost zcela odkazuje.

Pokud jde o námitky obžalované uplatněné v podaném odvolání, tyto shledal krajský soud neopodstatněnými. Nebylo sporným to, že obžalovaná uveřejnila předmětný článek v regionálních novinách, který byl otištěn v původním znění. Z dalšího provedeného dokazování však nevyplynulo, že by otištěné skutečnosti byly pravdivé, ba naopak. Obžalovaná poukazovala v článku na to, že měla být ona i dcera ze strany poškozeného řadu let týrána, avšak žádný z provedených důkazů tuto skutečnost nepotvrdil. Mezi obžalovanou a poškozeným nepochybně docházelo v rámci soužití k neshodám, které řešili nejen různými podáními na opatrovnický soud, ale také oznámeními na Policii ČR, která u nich od roku 2011 opakovaně zasahovala. Nicméně ze zprávy Policie ČR plyne, že se mělo jednat o vzájemné verbální i drobné fyzické útoky, přičemž ani v jednom případě nebylo vyhodnoceno jednání jako domácí násilí a nebylo prokázáno týrání ani obžalované ani její dcery. Kromě toho všechna jednání byla postoupena na přestupkový orgán, který všechny věci odložil. Ani ze zprávy orgánu sociálně právní ochrany dětí nevyplynula žádná skutečnost, která by svědčila pro závěr, že by měla být obžalovaná týrána. Mezi obžalovanou a poškozeným docházelo k opakovaným nejen verbálním, ale i drobným fyzickým útokům, avšak nešlo o rozdělení rolí na agresora a oběť, ale jednalo se o vzájemné útoky. Byla to obžalovaná, kdo podal k soudu návrh na určení výchovy a výživy nezletilé dcery a následně se domáhala i zákazu styku dcery s poškozeným. Ten pak podal návrh na změnu výchovného prostředí a na snížení výživného. Pokud jde o znalecká zkoumání, ta vyplynula z průběhu opatrovnického řízení a tato nařizoval soud. Je proto vyvráceno tvrzení obžalované, že by to byl poškozený, kdo se snažil z ní udělat blázna a podrobit jí znaleckému zkoumání. Nutnost znaleckého zkoumání s sebou nese probíhající řízení ve věcech opatrovnických, a to s ohledem na učiněná podání ze strany jak obžalované, tak poškozeného. Rovněž nebylo prokázáno, že by se poškozený snažil dostat k majetku obžalované, což ani není možné, pokud je dům v jejím výhradním vlastnictví.

Ze shora uvedeného je tedy patrné, že obžalovaná uveřejnila nepravdivé informace, což bylo provedeným dokazováním prokázáno.

Krajský soud doplnil důkazní řízení o výslech znalce MUDr. Maria Bysse, z jehož výsledku vyplynulo, že on hodnotil osobnost obžalované v rámci trestního řízení, zatímco znalci MUDr. Ladislav Procházka a prof. PhDr. Jan Vymětal hodnotili její osobnost v řízení opatrovnickém. Sám nezjistil, že by obžalovaná trpěla takovou poruchou, pro kterou by její rozpoznávací a ovládací schopnosti byly sníženy. Její osobnost popsal jako osobnost se sklonem ke vztahovačnosti, která si trvale stojí za svými nároky nebo právy, a to nazval tou bojovností. Dříve se uvádělo psychopatie – porucha osobnosti, ale v dnešní době je to trochu jinak, proto nelze člověka, který se snaží něčeho domoci, označit jako psychopata a nelze mluvit o poruše osobnosti. Vztahovačnost obžalované je zaměřena ve vztahu k bývalému manželovi a k úřadům, které se jí z jejího pohledu snaží zabránit v tom, aby dosáhla svého. Jde

o typ osobnosti. Pokud jde o závěry shora uvedených znalců, ti uvedli termín paranoidita, což je vlastně vztahovačnost, vyšetřovaná se domnívá, že jí je ubližováno a bývalý manžel chce dosáhnout něčeho, co není v jejím plánu. Katatymní myšlení je myšlení, které je ovlivněno emocemi. To, že obžalovaná článek zveřejnila, je projev způsobu její obrany, ona je přesvědčena o své pravdě, je to sice ve zvýšené míře, ale jednání stále zapadá do typu její osobnosti.

I když ze závěrů znaleckého posudku z oboru psychiatrie zpracovaného na obžalovanou v tomto trestním řízení i po doplnění výsledkem znalce MUDr. Mária Bysse před krajským soudem, vyplynulo, že obžalovaná netrpí žádnou duševní chorobou ani duševní poruchou a že se jedná o její způsob boje v dané věci, právě i přes tyto skutečnosti musela být obžalovaná minimálně srozuměna s tím, že nemůže takto veřejně uvádět nepravdivé údaje o poškozeném, neboť dané skutečnosti mohou ohrozit jeho vážnost před spoluobčany. Není rozhodující, zda k ohrožení vážnosti skutečně došlo či nikoliv, neboť dle zákona stačí, že nepravdivý údaj je způsobilý vážnost ohrozit. Uvedený článek byl uveřejněn v novinách, které byly distribuovány v rozsahu cca 30.000 ks a s ohledem na skutečnosti v něm uvedené i provedené důkazy, je zřejmé, že řada lidí v článku poznala právě poškozeného a dotazovala se jej na dané skutečnosti. Poškozenému to bylo bezesporu nepříjemné, psychicky jej to velice zasáhlo a mělo to dopad na celou jeho rodinu, jak o tom vypovídal i jeho otec. Kromě toho dané jednání jej mohlo poškodit i v rámci rodinných vztahů, zejména ve vztahu k jeho dceři, která je právě předmětem řady sporů mezi obžalovanou a poškozeným, když obžalovaná znemožňuje poškozenému se s dcerou stýkat, byť styk byl upraven i předběžným opatřením soudu. Pokud jde o zaměstnání, zde v důsledku uveřejnění článku nedošlo k jeho ukončení, když problém byl v tom, že již před zveřejněním článku poškozený řešil rodinné problémy na úkor pracovních výkonů, proto došlo k ukončení jeho pracovního poměru.

I když je obžalovaná osobností, která tímto způsobem brání svou pravdu a pokud není ze strany orgánů postupováno dle jejích přání, používá daný způsob obrany, přesto je zcela zodpovědná za své chování a měla by si uvědomit, že takovýto způsob obrany již přesahuje rámec obvyklého způsobu chování a zákonné obrany. Pokud obžalovaná o poškozeném zveřejnila údaje, u kterých byla minimálně srozuměna s tím, že nejsou pravdivé, musí za své jednání nést i trestní odpovědnost a důsledky s ní spojené, neboť tímto jednáním nepochybně ohrozila vážnost poškozeného u spoluobčanů, přičemž není rozhodující, zda k ohrožení skutečně došlo, stačí pouhá způsobilost takové ohrožení vyvolat.

Okresní soud jednání obžalované správně právně kvalifikoval, když dané jednání naplnilo všechny zákonné znaky skutkové podstaty přečinu pomluvy podle § 184 odst. 1, 2 tr. zákoníku.

Pokud jde o uložený trest, ani v případě tohoto výroku odvolací soud neshledal žádné pochybení. Okresní soud respektoval všechny zásady pro ukládání trestu uvedené v § 39 tr. zákoníku, a pokud uložil trest odnětí svobody v trvání šesti měsíců, jehož výkon podmíněně odložil na zkušební dobu v délce jednoho roku, pak

nelze hovořit o tom, že by takový trest byl s přihlédnutím k povaze a závažnosti jednání obžalované, ale i s přihlédnutím k hodnocení její osoby, k jejím osobním, rodinným a majetkovým poměrům, s přihlédnutím ke způsobu života obžalované a možnostem její nápravy, ale i s přihlédnutím k polehčujícím a přitěžujícím okolnostem, jako trest nepřiměřeně přísný.

Obžalované svědčí polehčující okolnost dosavadního řádného života, přitěžující okolnosti zjištěny nebyly. Pokud pak byl trest v sazbě, která se pohybuje do dvou let, uložen ve výměře šesti měsíců, rozhodně se nejedná o trest nepřiměřený či dokonce přísný. Jde ryze o výchovný trest, který má obžalované zabránit v obdobném jednání s tím, aby si obžalovaná důsledně uvědomila, že tímto způsobem jednat nemůže. Zkušební doba stanovená v nejkratší výměře pak zcela odpovídá výši uloženého trestu.

Pokud jde o odvolání poškozeného [REDAKCE], ani toto odvolání neshledal krajský soud opodstatněným. Poškozený se připojil k trestnímu řízení s nárokem na nemajetkovou újmu ve výši 300.000,- Kč, avšak blíže své nároky nedoložil a pokud v rámci svého výsledku uváděl skutečnosti, které jej k dané žádosti vedly, pak krajský soud se zcela ztotožnil se závěrem okresního soudu, neboť pokud jde o problémy v zaměstnání, ty nebyly způsobeny samotným uveřejněním článku, ale již předchozími rodinnými problémy, které poškozený řešil na úkor pracovních výkonů a stejně tak nebylo doloženo, že by dané jednání mělo souvislost s jeho onkologickým onemocněním, neboť tuto léčbu měl prodělat již předtím, než byl článek uveřejněn. Nepochybně mohlo mít jednání obžalované vliv na jeho psychickou stránku, avšak řada svědků uvedla, že s ohledem na znalost osoby poškozeného tomuto článku příliš nevěřila, proto ani z tohoto pohledu nebyl shledán nárok poškozeného důvodným. Jak již bylo zmíněno shora, tak jediným důvodem pro zrušení napadeného výroku a nové rozhodnutí byla pouhá formulační nepřesnost ve výroku okresního soudu, neboť poškozený se připojil s nárokem na nemajetkovou újmu, zatímco okresní soud jej odkázal s nárokem na náhradu škody. Vzhledem k tomu, že se jedná o odlišné nároky, byl poškozený odkázán s nárokem na nemajetkovou újmu na řízení občanskoprávní.

S ohledem na shora uvedené skutečnosti proto krajský soud zrušil rozsudek okresního soudu a sám znovu ve věci rozhodl způsobem uvedeným ve výroku rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný.

Nejvyšší státní zástupce a obviněný však mohou proti tomuto rozhodnutí podat dovolání. Obviněný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce. Dovolání se podává u okresního soudu, který rozhodl ve věci v prvním stupni, a to do dvou měsíců od doručení rozhodnutí, proti kterému dovolání směřuje. Navrácení lhůty k podání dovolání není přípustné. Dovolání jen proti důvodům rozhodnutí není přípustné.

O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud ČR v Brně.

V dovolání musí být vedle obecných náležitostí podání (§ 59 odst. 3 tr. řádu) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, který výrok, v jakém rozsahu i z jakých důvodů napadá a čeho se odvolatel domáhá, včetně konkrétního návrhu na rozhodnutí dovolacího soudu s odkazem na zákonné ustanovení § 265b odst. 1 písm. a) až l) nebo § 265b odst. 2 tr. řádu, o které se dovolání opírá. Nejvyšší státní zástupce je povinen v dovolání uvést, zda jej podává ve prospěch nebo v neprospěch obviněného.

Rozsah, v němž je rozhodnutí dovoláním napadáno a důvody dovolání lze měnit jen po dobu trvání lhůty k podání dovolání.

V Pardubicích dne 2. dubna 2014

JUDr. Milan Špryňar v.r.
předseda senátu

Zpracovala
JUDr. Šárka Pfeiferová

Za správnost vyhotovení:

